

This is England

Shaun är en ung och ganska ensam kille. Hans pappa har precis dött i Falklandskriget. Av en slump får han kontakt med den äldre Woody och hans skinheadkompisar. Shaun lever upp och verkar ha hittat ett gäng han trivs med när den våldsamma Combo dyker upp. Genom engagerande tal om att kämpa för Englands stolthet lockar han Shaun att gå med i en mer aggressiv och rasistisk gruppering av skinheads.

This is England handlar om att ställa då mot nu i ett försök att visa att historien fortsätter. Vi måste alltid ta ställning, göra val och ständigt växa upp, om och om igen. En stark skildring av en sökande ung pojke och ett engagerande porträtt av 80-talets England och skinheadkulturens splittring mellan dess musikintresserade ursprung och de rasistiska förtecken vi oftast associerar med idag.

Rekommenderad från åk 8 till gymnasiet

EN FILMHANDLEDNING AV
PER ERICSSON

Handling

Filmen inleds med gamla tv-bilder som visar England i början av 80-talet. Tidstypiska underhållningsprogram och musikband blandas med bilder på Margaret Thatcher, demonstrationståg, Falklandskriget och Prinsessan Diana, allt till tonerna av reggaebandet Toots and the Maytals.

Shaun vaknar till Margaret Thatchers röst, året är 1983.

Vi ser en inramad bild på en soldat. Shaun's pappa som dött i Falklandskriget. Shaun visar direkt att han bär på väldigt mycket attityd och ilska. Han bråkar med föreståndaren i kiosken utanför hemmet. Han startar bråk på skolgården efter att ha blivit retad. På väg hem från skolan träffar han Woody och hans skinhead-gäng. Woody får Shaun på bättre humör fram tills Gadget, hackkycklingen i Woodys gäng, börjar bråka med Shaun. När Shaun kommer hem beklagar han sig för sin mamma över att ha blivit retad tre gånger på grund av sina byxor.

Shaun cyklar omkring och leker för sig själv innan Gadget kommer och hämtar Shaun för att ha skoj med Woody vars gäng skäms för gårdagen. Shaun blir en i gänget och genast vill han klä sig på samma sätt som de andra. Tjejerna i gänget rakar bort Shauns hår och Woody köper en Ben Sherman skjorta åt honom. Allt är frid och fröjd. Shaun har kul och blir till och med tillsammans med en av tjejerna i gänget. När Shaun kommer hem med rakat huvud blir hans mamma irriterad och konfronterar Woody och gänget. Mot förmodan tackar mamman Woody för att de tagit hand om Shaun, det enda hon inte gillar är håret.

En kväll får de besök av Combo, en gammal kompis till Woody som suttit i fängelse för ett brott Woody var med på. Woody känner att han står i tacksamhetsskuld till Combo för det. Combo tar mycket plats och börjar slänga ur sig uttryck med rasistiska förtecken även om han hela tiden ber om ursäkt till Milky, en kille i gänget som har

jamaicanskt ursprung. Woody och alla andra ser missbelåtna ut men ingen stoppar Combo. Dagen därpå dyker Combo upp igen, han ber om ursäkt och håller ett brandtal. Han pratar om hur landet fallit ihop och att imperiet har förfallit till ett land som invaderas av personer från Pakistan som kommer med sin egen kultur och religion utan respekt för det som är engelskt och snor deras jobb. Combo säger att Thatcher sitter i sitt torn, tar våra jobb och skickar iväg oss att kämpa idiotiska krig på andra sidan jordklotet. Shaun exploderar och säger åt Combo att sluta prata om Falklandskriget eftersom hans pappa dog där. Combo säger att han är stolt över Shauns pappa som offrade sig för landet men att kriget fortfarande är löjligt och utan betydelse. Combo ritar upp en linje mitt i rummet och ber gänget att välja sida. Antingen går de iväg eller också stannar de och går med i Combos kamp. Woody reser sig direkt för att gå men flera i gänget stannar. Shaun stannar. Till och med Milky tvekar.

Combo tar med Shaun och några av de andra grabbarna på ett möte med National Front. En finklädde herre pratar om att England en gång varit ett stolt land men att det inte längre är det. Och att det är dags att ta det tillbaka. Han säger att folk kallar oss nazister och rasister men att vi är rationalister och nationalister. Vi behöver skicka tillbaka invandrarna och ta tillbaka vårt land. Gadget dras med. En av killarna gillar det inte. Han frågar om Combo verkligen tror på all den där skiten. Combo får ett spel och slänger ut honom ur bilen, mitt ute på landet. Shaun fortsätter att hänga med Combo vars upptåg blir värre och värre. De sprayar slagord på invandrarägda affärer och hotar personer med utländskt påbrå.

Efter att ha blivit avsnoppad av Woodys tjej träffar Combo Milky på stan. Han frågar om Milky kan ordna marijuana och Milky säger ja efter att Combo lovat att bjuda. De återvänder till lägenheten och röker på. Milky säger att Combo är ok eftersom de lyssnar på soul. Combo säger att han inte får glömma att han är en original skinhead. I drogruset är alla glada. När det börjar släppa slår Combo tillbaka. Han är inte längre förstående utan rent rasistisk. Shaun försöker stoppa honom men stoppas i sin tur av Combos fängelsekompis. Combo misshandlar Milky. Han tvingar Shaun att hjälpa honom ta Milky till sjukhuset.

Klipp till att Shaun sitter i sin säng och tittar på bilden av sin pappa. Hans mamma kommer in och säger att Milky kommer bli bra och hon frågar Shaun om han är ok. De tar varandra i hand. Shaun tar sin Englandsflagga och går ner till havet och slänger flaggan i vattnet.

Shaun och fadersgestalter

När filmen börjar framställs Shaun som en ensam och ganska utstött kille. På vägen till skolan skriker några ungar efter honom och väl på skolgården blir han retad för hur han är klädd och han hamnar i bråk. När han sedan är på väg hem och Woody och hans gäng börjar narras med honom klarar han inte mer. Han går därifrån upprörd. I ett annat läge hade ett sådant frimodigt skojande kunnat fungera som en symbol för kamratlighet men i Shauns ögon är det ytterligare ett bevis på att han inte passar in, att ingen bryr sig om honom. Att han är ensam. När vi sedan får se honom tillbringa nästkommande dag ser vi att det också sker i enskildhet. Han cyklar omkring, läser och kastar sten i vattnet.

- Be eleverna beskriva deras första intryck av Shaun. Vad är han för en person? Varför är han ensam och mobbad?

Shaun letar verkligen efter sin egen plats i tillvaron, en känsla av tillhörighet och kanske även efter ett substitut för sin avlidna pappa. Woody och hans gäng passar perfekt för att fylla den tomheten. Shaun får uppmärksamhet, kläder och en gemenskap. Med tanke på hur positiv Shauns tid med Woody är kan det tyckas märkligt att Shaun överhuvudtaget attraheras av den oberäknelige Combo. Men Combo fungerar också som en fadersgestalt. En stark och handlingskraftig sådan till skillnad från Woodys jovialiska men passiva kompisfigur. Filmens mest definitiva ögonblick är när Combo håller sitt brandtal i lägenheten och delar upp gruppen i två läger. Han menar att de som hänger med honom kommer slåss för Englands stolthet.

- Är Combos brandtal trovärdigt, förstår man varför Shaun vill stanna hos Combo? Varför inte bara fortsätta att ha kul med Woody? Be dem diskutera hur Combo lyckas med det, finns det mer än talet?

Combo belönar Shaun genom att ge honom speciell uppmärksamhet. Det är Shaun som får sitta i framsätet och så vidare. Belöningar som Shaun suger i sig utan att blinka. När Shaun, Combo och gänget kommer för att fira Smells födelsedag reser sig Woody och hans gäng och går. Det är första gången som Shaun verkar reagera på, om än inte riktigt fundera över, vad det är för val han har gjort. Han ber Woody att stanna. Woody avböjer snällt och visar att han inte hyser några agg mot Shaun men att han definitivt inte kan vara i samma rum som Combo. Det är på många sätt en kraftig markering men också endast en markering. Woody går aldrig till handling. Förutom ett kort försök direkt efter Combos brandtal försöker Woody aldrig att prata Shaun och de andra till rätta. Han räknar med att de får göra vad de vill, han är bara den han är. Vill de hänga med honom så får de göra det, om inte, är det helt ok.

- Be eleverna diskutera Woodys person. Vem är han? Varför gör han inte mer för att hindra Shaun och de andra att följa Combo? Tror eleverna att han hade kunnat göra något?

- Hur mycket främlingsfientlighet får man egentligen tillåta? Combo faller nedsättande kommentarer så fort han dyker upp i filmen men ingen marker att han går över gränsen. Är kommentarerna kanske inte tillräckligt grova, eller vågar de inte säga emot? Var går gränsen för när man måste säga ifrån?

Filmen får en omtumlande avslutning när Combo brutalt misshandlar Milky. En händelse som får sin upprinnelse i att Combo först blir avsnoppad av Lol, Woodys tjej. Combo och hon pratar om när de hade sex för länge sedan, innan han hamnade i fängelse. En händelse som Combo drömt om och ärat i sitt minne som sitt livs bästa stund men som för henne är en hemsk upplevelse som hon helst av allt vill glömma. Efter det verkar Combo vilja fly verkligheten och han söker upp Milky och får honom att köpa marijuana genom att lova att bjuda Milky. Tydligt överbrygger Milkys vilja att bli hög hans farhågor om

Combo och han ställer upp. Allt verkar vara frid och fröjd innan Combo plötsligt får ett spel och börjar misshandla Milky.

- Det är svårt att tolka Combos våldsutbrott. Det har ju att göra med vad han är för en person egentligen. Kanske är det i det här fallet rent av stukad manlighet. Han har precis blivit nobbad den tjej han själv är förtjust i och när han får höra om Milkys stora släkt och Milkys pappas erövringar får Combos självförtroende ytterligare en törn. Varför tror eleverna att Combo reagerar så starkt när han trots allt inte gått över den gränsen tidigare i filmen?

Misshandlingen blir en tragisk ögonöppnare för Shaun. Han är djupt ångerfull och ledsen och filmen avslutas med att Shaun slänger den engelska flaggan i havet. Tidigare i filmen har han låtit Combo tatuera in ett kors på hans hand, en symbol för S:t Georges Cross, samma röda kors som finns på den engelska flaggan. Nu slänger han flaggan i vattnet.

- Varför tror ni att Shaun slänger flaggan i vattnet? Vad betyder nationsflaggor? Det finns ju en kamp mellan olika politiska grupperingar om vad flaggan symboliserar, diskutera gärna hur olika den svenska flaggan kan tolkas beroende på sammanhang.

Filmens regissör Shane Meadows har varit ganska tydlig med att det här är en autobiografisk historia. Han har bytt namn på huvudkaraktären från Shane till Shaun, till exempel. Men han har också varit öppen med att han tycker att Irak-kriget och Storbritanniens involvering där är lika onödig och dum som en gång Falklandskriget. Shane Meadows ser alltså filmen som en kommentar till England av idag, inte enbart som ett historiskt dokument och en uppväxthistoria. Han har också döpt filmen till *This is England*, inte *That was England*.

- Finns det symboler i filmen som speglar något av idag? Kan Woodys passiva men uppmuntrande ledarstil kontra Combos handlingskraftiga men våldsamma stil stå för något mer?

England, Thatcher och Falklandskriget

Margaret Thatcher blev 1979 den första kvinna att inta posten som premiärminister i Storbritannien. Några år tidigare hade hon blivit den första kvinnliga ledaren av det konservativa partiet. Thatcher satt sedan som premiärminister fram till 1990. Vilket i Storbritannien har visat sig vara en ovanligt lång period.

Thatchers insats som politiker är komplex och motsägelsefull i vad som är framgångar och motgångar. Hon tog

över ett land i ekonomisk kris. På många sätt även ett land med ett stukat självförtroende efter det att det forna Brittiska imperiet hade förlorat sin starka politiska ställning trots att de gått segrande ur andra världskriget. I slutet av 70-talet var det ett land med stora problem. Thatchers ekonomiska politik byggde på en tilltro till marknadskrafterna och i att privatisera statliga bolag. Kanske stärkte hon i det långa loppet den brittiska ekonomin men hon bidrog också till att fördubbla arbetslösheten i Storbritannien. En av de sektorer som drabbades hårt var de engelska gruvorna som privatiserades eller lades ner. Den våldsamma strejk som bland annat utgör bakgrunden till filmen *Billy Elliot* ägde exempelvis rum under Thatchers tid som premiärminister.

Falklandskriget startade 1982 när den argentinska armén under ledning av en militärjunta invaderade Falklandsöarna, ett par öar i sydliga atlanten som stod under brittiskt styre. Thatcher skickade snabbt trupper till ön och lyckades återta öarna.

Det här är vad Combo bygger sitt tal kring. Han menar att Thatcher har skickat trupper till Falklandsöarna för att dölja de ekonomiska och sociala problemen på hemmaplan, att kriget enbart var ett PR-stunt för att få britterna att tro att det "stolta" Brittiska Imperiet fortfarande existerade. På flera sätt stämmer det med vad som egentligen hände i valet 1983. Mycket tack vare "Falklands-effekten" vann Thatcher på nytt valet och satt kvar som premiärminister. Combo i filmen är inte lika nöjd utan sprejar "Maggie is a twat" i en av scenerna i filmen. Maggie var ett av smeknamnen på Thatcher, ett annat var "järnlady". Combo symboliserar här det hat som fanns mot Thatcher hos just personer från arbetarklassen som kände sig övergivna av Thatchers regering när allt fler av de fabriker och gruvor de jobbat i lades ner eller flyttade utomlands. Precis som i många andra länder, före och efter, var det en utveckling som ledde till nationalistiskt protektionistiska åsikter och ökad spänning mellan invånare med olika etniskt ursprung.

- Finns det likheter med Sverige? Vad har föranlett främlingsfientliga partier att komma fram i Sverige och andra länder?

Skinheadskulturen

Precis som så många andra ungdomsuttryck härstammar skinheadskulturen från efterkrigstidens ekonomiska uppsving. En tid när en bred massa av ungdomar fick egna pengar att köpa egna saker för och därmed blev det vi idag menar med tonåringar. I England var en vanlig stil de som kallades "mods", ungdomar intresserade av mode

och musik med en strikt och medveten stil. Skinheadsstilen utvecklades under slutet av 60-talet i England som en respons på modskulturens kommersiella och mer medelklassbetonade stil. Skinheads lyssnade mycket på jamaicansk musik. Skinheadsstilen fick sedan ett uppsving i slutet av 70-talet i samband med att punkmusiken slog igenom. Punkens anti-kommersialism passade skinheadskulturen.

I *This is England* presenteras vi för huvuddragen i skinheadskulturens uttryck. Shaun tar sin mamma för att köpa Doc Martens skor. När han rakat av sig håret som en äkta skinhead (det är trots allt därifrån namnet kommer ifrån) frågar Woody om han har någon Ben Sherman-skjorta. Tillsammans med hängslen och tajta jeans blir det en fulländad skinheadsutstyrelse.

Det är klädesplagg som varit populära i omgångar även i andra ungdomsläger. På senare tid har framför allt skinheadsmärken som Fred Perry och Ben Sherman fått nytt liv och är idag storsäljare i Sverige.

- Diskutera gärna vad olika klädesplagg symboliserar. Varför tror ni att personer börjar klä sig på likartade sätt. Vad är det som gäller just nu? Finns det olika stilar i klassen eller på skolan och vad för uttryck har respektive grupp?

I Sverige har skinheads allt som oftast varit synonymt med rasister och även nynazister. I England är den associationen inte alls lika tydlig. Det har existerat grupperingar av de flesta politiska åsikter, höger, vänster eller inga politiska värderingar alls. De gemensamma nämnarna har varit något annat.

- Vad tänker eleverna på när de hör ordet skinhead? Hur klär sig en svensk skinhead? Och vad lyssnar de på för musik?

Regissören Shane Meadows visar på flera sätt vad han tycker är rätt skinheadsstil. Exempelvis när Shaun kommer med i Woodys gäng och han har fått sina skinheadskläder visar man en lycklig dag i ett montage där gruppen snyggt glider förbi till medryckande musik. När Shaun hänger med Combo görs samma sak men till sorglig och instrumental filmmusik. Meadows visar också att Combo

tillhör en mer aggressiv skinheadsgruppering genom att låta honom ha på sig klorblekta jeans. Något som var vanligt inom den gruppen. När Combo tar med sitt gäng på möten med det främlingsfientliga partiet National Front, eller någon avknoppad organisation, är det ett parti på tillbakagång. De hade haft ett uppsving under 70-talet men förlorat stöd efter Thatchers valseger 1979. Men ett av de områden där partiet fortfarande hade ganska mycket stöd, inte minst från vissa grupperingar av skinheads, var just i de områden som kallas Midlands, ett område i England som kan sägas sträcka sig från Birmingham i väster till Nottingham i öster. Samma plats där *This is Englands* regissör Shane Meadows kommer ifrån.

Produktionsuppgifter

Storbritannien 2006
Producent: Mark Herbert
Manus & regi: Shane Meadows
Foto: Danny Cohen
Klipp: Chris Wyatt
Musik: Ludovico Einaudi

I rollerna
Shaun - Thomas Turgoose
Combo - Stephen Graham
Cynthia Fields - Jo Hartley
Milky - Andrew Shim
Woody - Joseph Gilgun

Tekniska uppgifter
Speltid: 100 min
Format: Vidfilm 1.1:85
Ljudsystem: Dolby digital
Censur: från 11 år
Svensk premiär: 17 augusti 2007

Distribution
Nonstop Entertainment, Döbelnsgatan 24, 113 52 Stockholm
Telefon 08-673 99 96, Telefax 08-673 99 88, www.nonstopentertainment.com

Redaktion: Andreas Hoffsten, Barn & Ungdom, Svenska Filminstitutet, september 2007